

Poslovni forum evropskega združenja kmetijskih zadrug COGECA

Ekološki sektor v Evropi vedno močnejši

Matjaž Podmiljšak,
Zadružna zveza Slovenije

Na tokratnem poslovnem forumu COGECA, ki je potekal 28. novembra 2018 v Bruslju, so razpravljali o ekološkem kmetijstvu. Trg ekoloških živil v Evropi in EU hitro raste, vendar komaj zagotavlja povpraševanje po ekoloških izdelkih. Najpomembnejši partner pri trženju ekoloških živil so splošne trgovske verige, ključno pa je partnerstvo med proizvajalci in trgovino.

Podatki iz leta 2016 kažejo, da je ekološka proizvodnja vse manj nišna proizvodnja, saj je v Evropi skoraj 300.000 ekoloških kmetij, ki obdelujejo več kot 12 milijonov ha ekoloških površin. Od leta 2015 se je število ekoloških kmetij povečalo za skoraj 10 odstotkov, površine pa za 8,2 odstotka, delež ekoloških kmetijskih površin v EU znaša 6,7 odstotka. Največji delež ekoloških površin imajo v Avstriji (22 %), sledijo ji Estonija (19 %) in Švedska (18 %). Potrošniki za ekološka živila namenijo več kot 30 milijard evrov, pri čemer samo v Nemčiji skoraj 10 milijard evrov, druga je Francija (6,7 milijarde evrov) in Italija (2,6 milijarde evrov). V

enem letu se je znesek povečal za 12 odstotkov.

Rast deleža ekoloških živil ni ustavila niti finančna kriza. Gonilna sila rasti so predvsem potrošniki, ki postajajo vedno bolj dovzetni za sonaravno kmetijstvo. Svoje prispevajo tudi promocijske kampanje in ponudba v trgovinah, ki trend izkoriščajo za privabljanje potrošnikov. Skoraj vse trgovine že ponujajo ekološka živila, določene trgovine celo pretvarjajo manjše poslovalnice v bio trgovine z izbrano ponudbo ekoloških živil. Vprašanje, ki se izpostavlja, je, kakšno je povpraševanje po ekološkem mesu, saj potrošniki, ki povečini posegajo po ekoloških živilih, zaužijejo manj mesa oziroma so privrženci vegetarijanstva ali veganstva.

KAKO SE ZADRUGE ODZIVAJO NA EKOLOŠKO KMETIJSTVO

Na okrogli mizi poslovnega foruma so sodelovale zadruge in zadržne organizacije, ki so aktivne na področju trženja in proizvodnje ekoloških živil. V uvodu so poudarili, da v zadrugah stalno iščejo poti za dodano vrednost. Na jugu Italije je delež ekoloških kmetij 20-odstoten, kjer so že v začetku 70. let prejšnjega stoletja začeli s proizvodnjo in

trženjem ekoloških živil. Konzorcij Marche Biologiche v Italiji tudi pomaga pri vzpostavljanju ekološke proizvodnje in je prisoten v vseh sektorjih. Tako je celoten sektor pokrit s strani ene organizacije, kar krepi zaupanje potrošnikov.

Mlekarna Arla, ki združuje 11.000 mlekarjev iz sedmih držav, ima pri trženju ekoloških izdelkov naslednje smernice: ekološka živila morajo biti vsem dostopna, potrošniki morajo razumeti pomen ekološke proizvodnje, dodana vrednost se mora razdeliti enakomerno med vse deležnike v verigi. Kmetje, ki želijo pridobiti status ekološkega kmeta, morajo ekološko kmetovati vsaj tri leta, izdelke v tem času pa lahko prodajo le kot konvencionalne. Zato določene zadruge nudijo pomoč v tem prehodnem obdobju. So pa tudi drugi izzivi ekološkega kmetijstva, s katerimi se srečujejo, kot so hitra zasičenost trga (npr. ekološka jajca), pomanjkljiva ponudba ekološkega repromateriala (škropiva, semenski material ...).

Kot ključna pri ohranjanju ekološke proizvodnje je ekonomičnost, če kmet ne more unovčiti dodano delo, ne bo vztrajal. Tukaj nastopi vloga zadruge, ki pomaga pri proizvodnji, trženju in tudi uravnavanju proizvodnje, da ne pride v določenem ča-

su do zasičenosti ali pa do pomanjkanja določenega pridelka. Ključen pa je potrošnik, ki mora razumeti pomen ekološke pridelave živil in vpliv na okolje ter na koncu tudi na zdravje potrošnikov. Mlekarna Arla Foods kot primer poziva svoje člane, da organizirajo dneve odprtih vrat in tako povabijo potrošnike, da si ogledajo od blizu ekološko proizvodnjo in pojasnijo, kako živali redijo, kar pusti močan pečat pri potrošnikih. V samem sektorju se morajo vsi zavzemati za vzdrževanje visokih standardov, zato da se ustreže potrošnikovim pričakovanjem. Prehod na ekološko kmetovanje je šele začetek, sektor se razvija in ponuja ved-

no več dodane vrednosti prek različnih shem kakovosti (npr. Demeter).

Odkupne cene ekoloških živil so po mnenju udeležencev foruma bolj stabilne kot konvencionalnih, priložnosti imajo tudi stare sorte poljščin, ki se lahko tržijo prek ekoloških shem kakovosti. Nujno je, da se na področju ponudbe repromateriala razširi ponudba predvsem semenskega materiala in da se pri razvoju in širjenju trga ekoloških proizvodov vzpostavijo partnerstva med kmeti, zadrugami in trgovino. Pričakujejo, da bo tudi v naslednjem proračunskem obdobju skupne kmetijske politike omogočeno pridobivanje podpore za razvoj ekoloških verig.